

ALINTILAR (Dünya)

CIA 12 Mart'ı biliyordu

Yasemin Çongar/06.02.1997 Milliyet

Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı'nın (CIA), 12 Mart 1971 Askeri Muhtırası'ndan, bu muhtırayla görevi bırakmak zorunda kalan dönemin Başbakanı Süleyman Demirel'den önce haberdar olduğu ortaya çıktı.

CIA'nın 1960 ve 1970'li yıllarda, Türkiye'de yürüttüğü yoğun casusluk faaliyetinin ciddi engellerle karşılaştığı, ancak bazı Türk istihbaratçıların CIA'le çok yakın ilişki kurduğu belirtildi. Tarihindeki ilk uyuşturucu operasyonunu 1971'de Ankara'da başlatan CIA, o dönemde Doğu Bloku'na ilişkin bilgi sızdırmak için Türk işadamlarını "ajan" olarak kullanıyor ve KGB'yle İstanbul'da kovalanmaca oynuyordu. Bu bilgiler, İstanbul ve Ankara'daki beş yıl da geçen toplam 32 yıllık istihbaratçıktan sonra CIA'den emekli olan Duane Clamidge'in anlatımında yer alıyor.

Clamidge'in "Bütün Mevsimlerin Casusu" adlı kitabı, "gizliliğini koruyan bilgilerin CIA tarafından elenmesinden sonra" yayınlandı. Kitabın kapağında, "Epsilyonaj, savaş, kontrterör ve kumpas alanlarında doğrudan çalıştıktan sonra hayatını kamuoyuna açıklayan geçmiş geçmiş en üst düzeyli Amerikan casusu" olarak tanımlan Clamidge, Türkiye'nin yanı sıra Nepal, Hindistan, İtalya, Nikaragua, Panama ve Irak'da da görev yaptı.

CIA'de Latin Amerika Bölüm Şefi, Avrupa Bölüm Şefi ve Kontrterör Merkezi Başkanı olarak da çalışan Clamidge, 1968-1971 döneminde İstanbul'da istasyon şefi, 1971-1973 yıllarında da Ankara'da şef yardımcısı iken yaptıklarına kitabında geniş yer veriyor. Clamidge, casusluk etkinlikleri dışında, Türkiye'de eşinden ayrılıp evlilik dışı bir ilişki sürdürmesi ve daha sonra yeniden evlenince Ankara'da doğan oğluna yakın dostu Tank Şahingiray'ın adını vermesi gibi özel olayları da anlatıyor.

Kitaptan bazı bölümler şöyle:

• "1971 Mart'ında yakında gerçekleştirilecek bir askeri darbenin istihbaratını aldım. Türkler buna 'mektupla darbe' diyorlardı ve gerçekte de yapılan oydu (...) 'Mektupla darbe' hakkında önceden bilgi sahibi olmamız kuşkusuz bir istihbarat başarıydı. Bu apıdan Ankara'daki ABD'li meslektaşlarımızın

bir adım öcündeydik. Ankara başkent olmasına rağmen, İstanbul olumsuz Türkiye'de ne olup bittiği konusunda daha iyi bir perspektifte sahipti.

• Yerel teröristlere karşı çalışmak, özellikle ABD'ileri hedef aldıkları için görevlerimizden biriydi. Ancak Dev-Genç gibi bir Türk terörist grubuna nüfuz edebilmeye şansımız, bu grubun içine adam sokamadıkça çok düşüktü. Hedefe ulaşmamızı sağlayacak altyapıya sahip değildik. Dahası, terörist olaylar sanki bir gecede patlak verip büyümüş olduğundan, veri tabanımız yoktu, kimin kim olduğunu bilmiyorduk. Türk yetkililerle yakın ilişkiyedik, ancak bizim yardımımızı istemediklerini açıkça belirtiyorlardı. (...)

Bazen, gerek olacağını düşündüğüm durumlarda sokakta yanımda silah taşıyordum. Resmi çevrelerin çoğunda İstanbul'daki CIA şefi olarak tanınıyordum ve bu bilgilerin teröristlere sızdırılması her zaman mümkündü.

• Görevlerimizden biri Uyuşturucu İnfaz Dairesiyle (DEA) uyuşturucuya karşı çabalarımızı koordine etmekti. Bu, CIA'nın uyuşturucu işine karşı çalışmada görevlendirildiği ilk durumdur. (...) CIA'nın sadece stratejik istihbarat toplamasını, başkını ya da ele geçirme operasyonlarına doğrudan katılmamasını kararlaştırdık. Böyle olmak zorundaydı, örgüt memurlarının Türkiye'deki ya da ABD'deki mahkemelerde tanık olmasına istemiyorduk. Üstelik, CIA kriminal etkinliklere ilişkin enformasyon toplama tekniklerini korumak zorundaydı."